

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

25. An Prælatas Regularis, vel alius Superior possit inquirere peccata occulta subditorum, ut illa corrigat fraterne & quid de subditis? Et ex doctrina hujus quæstionis infertur, ad sit licitum in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

disquisitione, & quaestionibus, in eundis non est huius instituti. Et haec omnia docet P. Hurtado loco citato; quae a praelatis perpetuo menti tenenda esse existimo. Vide etiam circa praesentem quaestionem Trullenchi in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 14. num. 1. Franciscum del Castillo in 3. sent. tom. 2. disp. 6. de Correctione quest. 5. num. 8. & Gaspar Hurtado disp. 6. de Correctione difficul. 9. & Malderum in 2. 2. quest. 33. art. 3. qui optimè inuchitur in Caietanum aliterem Praelatos non teneri ad inquirendum vitam subditorum.

RESOL. XXV.

An Praelatus Regularis, vel alius Superior possit inquirere peccata uocata subditorum, ut illa corrigat fraternali; & quid de subditis?

Et ex doctrina huius quaestionis inferitur, an sit licitum in confessione interrogare de complice, ut corrigatur. Ex p. 3. tr. 2. Ref. 42.

§. 1. **A**D primum respondeo affirmatiuè cum D. Thoma in 2. 2. quest. 33. art. 2. ad 4. & aliis ubi infra, asserentibus Praelatos alioque Superiores teneri non solum corrigere peccata, quae casu videntur a subditis fieri, aut ab illis facta cog. occultant, sed etiam inquirere in vitam subditorum, ut videant si quae in eis forte corrigenda sint. Nisi enim hoc facerent, subditi faciliter impune peccarent, cum facile ipsis esset cauerè, ne in conspectu Praelati peccarent, & facilius sibi persuaderent alios per se sine superioris inquisitione ipsos non delaturos, atque ita cum maximo boni communis (quod Superiores tenentur conferuare) detrimento omnia scaterent peccatis, & vigor disciplinae omnino dissolueretur.

2. Verum quamuis haec sit obligatio Praelatorum, tamen, ut optimè obseruat Petrus Lorca in 2. 2. D. Thom. quest. 33. art. 6. disp. 4. sect. 3. n. 1. prudentiae moderamine temperanda est, ne sit nimia sollicitudo, & intempestiua inquisitio. Vnde prouenit, ut Praelatus ipse, tanquam inquietus, & suspiciosus odio habeatur, & detractores foueat, excessus enim sollicitudinis in hac parte non solum inutilis, sed molestus, & odibilis subditis esse solet; quare prudenter D. Benedictus in regula c. 6. 2. de Abbate, inquit. Non sit turbulentus, & anxius, non sit nimis, non sit zelotypus, nimis suspiciosus &c. Ita Lorca ubi supra, & alij.

3. Sed licet, ut dictum est, Superior Religionis possit, & teneatur inquirere peccata subditorum, tamen illicitum erit subdito inquirere vitam fratrum, ut illos fraternali corrigat. Nam, ut patet ex D. Augustino serm. 16. de verb. Domini, quem asserit & sequitur D. Thomas in 2. 2. q. 33. art. 7. ad 5. non sunt quaerenda peccata, ut ipsa corrigantur. Admonet nos Dominus, ait Augustinus, non negligere inuicem peccata nostra, non quaerendo quid reprehendas, sed videndo quid corrigas. Et ideo Lorca ubi supra num. 10. sic asserit. Non solum non tenemur quaerere peccatores, & peccata, quae corripiamus, sed talis inquisitio vitiosa est, & reprehensibilis; quia generat scandalum, & occasionem praebet odiis, & dissensionibus; nam homines molestè ferunt facta sua scrutari ab alijs, & natura sua inquisitio haec iniuriam infert proximis, aduersatur enim honori, & bonae existimationi, quam de se haberi omnes cupiunt, quare numquam ex charitate, sed ex ambitione, & sollicitudine vana, & inepta oritur. Sic Lorca, quem sequitur Ioseph. à Sancta Maria in Tribunali Religiosorum tr. 1. c. 10. §. 3. ubi sic ait. [Nota que los subditos, y personas

prinadas en ninguna manera tienen obligacion à inquirir peccados ajenos para corregirlos; antes la tienen para no hazerlos, y à no ser exploradores de vidas ajenas. Esta doctrina quisiera yo, que tuuiesen muy en la memoria, y que la diessen asienso en la voluntad los subditos quen Dios ha librado del cargo de almas ajenas, y de la obligacion de dar quenta mas que de la sua, para que no se inquietassen y assi à las comunidades donde moran, dando ocasion à discordias, y pesadumbres con su demasido cuydado en inquirir, y procurar saber las faltas de los proximos, y hermanos.] Sic ille. Et ideo hanc sententiam docent communiter Doctores, ut Coninch de Actibus supernat. d. 28. dub. 5. n. 71. Lefeldema in sum. tom. 2. tr. 4. c. 4. concl. 11. Miranda de ordine iudicario tom. 1. quest. 9. art. 3. concl. 3. Malderus in 2. 2. q. 33. art. 3. asserit. 3. Reginaldus tom. 1. lib. 4. c. 25. n. 336. Tannerus in 2. 2. disp. 2. q. 5. dub. 4. num. 79. Villalobos in sum. tom. 2. tr. 4. diffie. 6. num. 3. Banez in 2. 2. q. 33. art. 3. dub. 3. Petrus Fay de poenit. in addit. ad 3. part. quest. 11. art. 1. disp. unica. ad ult. argum. Spatarius in Practica criminali canonica, tract. 4. c. 2. n. 1. Turrianus in 2. 2. tom. 1. disp. 89. dub. 5. Layman in Theol. mor. lib. 2. tract. 3. cap. 7. num. 2. & alij. Non potest igitur aliquis inquirere peccata aliena, ut corrigantur; ex quo principio damnatur opinio asserentium, licitum esse in confessione interrogare de complice, ut corrigatur: nam si non licet inquirere peccata aliena extra confessionem, quanto minus in confessione; Sed haec opinio, ut alibi probauimus est perniciosa, & sacramenti Praetentiae destructiua.

Alibi in to. 8. Ref. 47. & alijs eius not.

RESOL. XXVI.

An subditi teneantur suos Superiores corrigere? Et quid, si peccata sint publica; & scandalosa, an tunc argui debeant, etiam si nulla speretur emendatio? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 15.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, ut patet ex cap. sicut 2. quest. 7. ibi: sicut laudabile, & discretum est reuerentiam, & honorem exhibere maioribus, ita rectitudinis, & Dei timoris est si que in eis sunt, quae indigent correctione nulla dissimulatione postponere; cum & proximi sint, & artius teneantur eos diligere. Aduertendum tamen est hanc correctionem faciendam esse cum magna prudentia, & humilitate, & potius obsecrando, quam increpando; alias nullius effectus erit. Itemque lecretò, & non publice; ex decreto Innocentij III. ex cap. cum ex iniuncto, de haeret. & facit ad id cap. sententia, cap. qualis 2. quest. 7. Quod intelligi debet, nisi peccata sint scandalosa, & publica, tunc enim publice argui debent, etiam si nulla speretur emendatio. Deinde captari debent tempora, quibus creduntur magis esse dispositi; & generaliter in hac correctione summa prudentia opus est. Et ita docet Caspensis in cursu Theol. tomo 2. tract. 17. disp. 6. sect. 1. num. 6. Filliucius tomo 2. tract. 28. cap. 5. num. 125. Reginaldus tomo 1. lib. 4. cap. 25. num. 330. Franciscus del Castillo in 3. sentent. tomo 2. disp. 6. de Correct. quest. 6. num. 8. Malderus in 2. 2. quest. 33. art. 4. Valentia tomo 3. disp. 3. quest. 10. puncto 4. Banez & Caietanus in 2. 2. quest. 33. art. 4. Trullenchi in Decal. tomo 1. lib. 1. cap. 5. dub. 14. n. 3. Filliucius tomo 2. tract. 18. cap. 5. num. 125. & 126. & Villalobos in summa. tomo 2. tract. 4. diffie. 7. num. 4. ubi obseruat, quod [Ex estas correcciones es menester gran prudencia, y no las han de hazer todos, sino un predicador prudente, y una persona